

efter Evne bidraget med mindre Summer, som af og til bragte mig lidt Husvalse under min Møje med at holde Sagen gaaende ved egne private Midler.

En Gang, da jeg var nær ved at opgive det hele, traadte afdøde Redaktør Topsøe til og bragte ved sin ejendommeligt æggende Natur nyt Humør til Veje. Der var noget af en Picador ved ham, og han kunde lige saa godt faa Gænge i Tingene ved at gjøre Folk arrige som ved at tale godt for dem. En Komite blev dannet med Kammerherre Worsaae i Spidsen, og da nu engang et Foretagende, som ledes af en halv Snes private Mænd, ikke er nær saa privat, som naar en privat Mand har med det at gjøre, blev der udstedt Opraab til at yde Bidrag til Museet. Der kom i alt henvend 7,000 Kroner (et Aar senere 10,000 Kroner) ind — alt fra Kjøbenhavn, ikke en Hvid fra Landet, fra den Stand, hvis Fortid Museet særlig skulde værne om. Der blev heller ikke ved denne Lejlighed tilført noget synderligt i skjænkede Gjenstande.

Da saaledes Forventningen om strax at faa et godt Grundlag for Museet i Penge og Gjenstande glippede, henvendte man sig til Regeringen om en Understøttelse af 50,000 Kroner. Rigsdagen bevilgede 10,000 for første Finansaar, men allerede det tredje Aar blev denne Hjælp nedsat til 5,000. Dertil kom saa, at en Kommission forbød Museet at være længere i sit gamle Magasinlokale paa Trinitatis Kirke loft. Da man altsaa paa en Gang var hjemløs og næsten pengeløs, foreslog jeg, styrket ved denne Modgang — hvad der hemmer, det fremmer — at leje anden Etage i Bygningen paa Vesterbrogade 3, som den Gang var under Opførelse, for 6,400 Kroner*). Vovestykket lykkedes. Thomas Nielsen, som var indtraadt i Komiteen ved Baron Bille-Brahes Død, talte vor Sag i Finansudvalget, og der blev atter bevilget den tidligere Sum. Ved Hjælp af denne og ved at gjøre Gjæld er Museet nu bjærgt igjennem og er blevet Offentlighedens Ejendom.

Hvad der nu staar deroppe, har i alt kostet omtrent 50,000 Kroner eller noget under den Sum, som oprindeligt blev anset for nødvendig. At dette Arbejde har kunnet gjøres færdigt i Løbet af halvsjette Aar, vil vist forundre, naar man ser, hvor mange Ting der er bragte sammen, og hvor kostbar Opstillingen er for Interiørernes Vedkommende. Det har kun været gjørligt ved store private Opofrelser, ved Gaver i Gjenstande, Tid og Arbejde, ved trofast Medvirken af alle dem, der i den Tid har haft med Museet at gjøre.

Spørges der om, hvad Museets Skæbne vil blive, da kan der svares, at da det allerede i den Sympathi, det har mødt ved sin Fremkomst, har vist sig livskraftigt, vil det nok kunne se Fremtiden i Møde med Tryghed. At det ikke kan blive ret længe i sit nuværende indskrænkede Hjem, hvor der end ikke er Rum til at opstille alt, hvad det ejer, endstige til Udvidelser, maa betragtes som givet. Hvorledes der kan raades Bod paa dette, skaffes andet Lokale, andre Ressourcer, vil det imidlertid blive for vidtløftigt at udvikle her, og jeg skal med Redaktionens Tilladelse opsætte dette til en senere Lejlighed.

Bernhard Olsen.

I Folkemuseet.

Under samme Tag, hvor Skandinavisk Panoptikon i prunkende Sale udfolder højmoderne Kunstfærdighed og døgnpirrende Tilløkkelser, skjuler Dansk Folkemuseum beskedent sine simple Minder fra gamle Tiders jævne Liv. Den smukke Samling bor indskrænket til Leje i en almindelig Førsteetage oven over Nimbs Restauration; Opgangen er smal og besværlig som til et Kirke loft, det heles Brandfarlighed næppe mindre end de ængstende Lokaler i Prinsens Palæ. Naar der ad Aare tilvejebringes sømmelige Bygninger til Opbevaring for vore nationale Skatte, vil Landets yngste Museum forhaabentlig ikke blive Askepot. Det fortjener kjærlig Behandling og vaagen Interesse.

*) Havde jeg den Gang kunnet ane, at Indgangen og Trappen til Museet, som den deler med en Ølhalle, en Basar, en Cigarbutik og en Restauration, skulde blive saa uanstændig slet, som Husejeren senere har gjort den, havde jeg dog betænkt mig.

Paa den kunstindustrielle Udstilling i Kjøbenhavn 1879 fandtes et Par gamle danske Bondestuer fuldstændig ægte udstyrede med Møbler og Husgeraad fra den Tids Almuehjem, som de gav Billede af: det første Forsøg i den Retning, som de forløbne sex Aars Bestræbelser har fulgt. Og skjønt mangfoldige af de gamle Herligheder, som det gjaldt om at faa Fingre i, i Tidens Løb ved Ejernes Ligeegyldighed og fremmed Opkjøb er gaaet tabt, er det dog lykkedes Hr. Bernhard Olsens Samlersnille støttet af megen privat Imødekommen og nogen offentlig Pengehjælp i den korte Tid at naa stolte Resultater. Og livlig og sindrig har man forstaaet at ordne den mangeartede Høst. Foruden med et Myr af store og smaa Mærkværdigheder, ophængte og opstillede hver for sig, er man bleven i Stand til at overraske Publikum med otte righoldige Interiører fra Menigmands Husliv i længst forsvundne Dage.

Der er nok at fornøjes over og fængsles ved baade for almindelig nysgjerrige og for mere alvorlig interesserede.

Selv den mest forfinede Kjøbenhavnerinde har det dog vist mere kosteligt, naar hun under et Besøg hos Herregaardskusinen eller Præstentanten har været paa Gjæsteri hos Bønder, at faa Lov til at snuse i Bondemors Gryder og Potter, smage paa Grøden eller de tykke Pandekager, kigge ind i den mørke Alkove med de svære Dyner og beføle Dragkistens Skatte af Linned og Uld. Hvilken Svir maa det saa ikke være nu *sans gêne* at kunne gjøre Visit hos Jeppe paa Bjærgtet eller faa at vide, hvordan der saa ud i en skaansk Bondestue Juleaften for 200 Aar siden? Eller hvad mener Frøkenen om at klimpre Standardenträger Marsch paa et Spinnet, henover hvis blegede Tangenter Tiptipoldemoders pudrede Fingre maaske har danset?

Og hvilken stille Fryd for en lækkersulten Samler, en stræbende Arkæolog eller Kulturhistoriker Time efter Time heroppe at mætte sin Lyst paa det delikate Snitværk i Renæssancemøblerne og de prægtige Himmelsenge, de barokke Ornamentter paa det sjældne kinesiske Porcellæn og den gamle hollandske Fajance, eller den skaanske Solvsmykkesamling, de gammeldags forsirede Ure — beføle, studere, bekigge alle de Fortidens Sjældenheder, som hidtil tørre Bogstaver og døde Træsnit alene har fortalt ham om.

I Stuer, som den fra Midtsjælland oppe i Museet, spiste og sov da — ja stort andet tog de sig vel næppe til inden Døre — de brave Bønder paa Bjærgtet i Jeppe's Tid. Under det lavtbjælkede Loft om Langbordet samlede til Middag og Nadver hele Gaardens Befolkning. I Højsædet for Enden af Bordet sad Manden selv. Det rigt udskaarne Vægpanel, hvortil han læner sin Ryg, er Bordendestykket, og det maatte nu helst være et Stykke gammelt Kirkepanel, for det skulde baade være til Pryd og bringe Guds Fred over Huset. Paa den vægfaste Vinduesbænk sad Karlene og langede til Fadet, men Kvinderne, baade Piger og Hustru, spiste staaende og vartede Mændene op. Opvaskningen efter Maaltidet voldte ingen Ulejlighed, Skeerne slikkedes rene og blev saa stukne op under Bjælken, Gaffelen var den naturlige femgrejede, og sin Kniv gik enhver med i Lommen. Under Loftet gror Sankt Hansurten til Spaadom for Karle og Piger om Kjærligheds Skæbne, men Graabynten over Døren værner mod Trolddom og andet ondt. Kommer en vankende Stodder til Huse, kan han sætte sig til Varme i Stodderstolen ved Bilæggerovnen, op i Stuen tør han ikke komme. Men ventes der anseligt Gæste, eller er der Fest i Huset, saa drages efter ældgammel Skik Møbler og Vægge med Tæpper og Duge udsyde i den rige Hvidsøm; Stolpeskabet, ved Siden af Højsædet, hvori Familie- og Værdipapirerne gjemmes, prydes med Skabsstykket, Ovn med Knagdugen, Hængeklæderne pynte Skabsengen og den svære Himmelseng. I disse Senge sov Familien og Gaardens Piger — Karlene havde Logis i Herberget — og lunt og forsvarlig er der blevet snuet i den lave Stue bag Omhængene under de tykke, højttopstabledede Dyner; de trange Vinduesaabninger med de smaa blyindfattede Ruder har næppe nænnet at lade ret meget af den gode Varme fra Bilæggeren og den rare Madlugt efter Nadveren slippe ud.

Det midtsjællandske Interiør er Bondeboligens egentlige Stue, Familiens daglige Opholds- og Soverum; hos den Grimstruppermand er vi i den finere Øverstestue, Stadsrummet, Kjøbstadhusenes Sal. Den er lysere og luftigere end

den forrige, med færre men mere pyntelige Møbler, livlige røde og hvide Farver og brogede, stærktbroderede Hængeklæder paa Sengen. Vægfyldingerne er morsomt bemalede, snart med bibelske Optrin, som Scener af Profeten Jonas' stormfulde Liv, snart med Billeder af Hverdagslivet, f. Ex. et Bryllupsgilde med højst komiske Figurer. Der er ogsaa ophængt Breve i Glas og Ramme, et »saare christeligt«, der fortæller om en imponerende Aabenbarelse, vederfaret en Mand ved Navn Just fra »Asens i Fyen«, et andet til en »høyt ælsket Pige« fra hendes, som det ses, højst bedrøvede Elsker, der i vidtløftige Begrædelser foreholder hende den Kval, hendes Ubestandighed lader ham udstaa. Linjetæt og med Omhu prentet er det gamle Kjærestebrev; naar man i de Dage satte Pen til Papiret, holdt man det ikke for Spøg.

En bred smilende Luxus lyser op i den Aalborg-borger Kjøbmandsherres velhavende Hjem. Efter Bondestuernes trange Halvmørke og kluntede Fattigpynt vederkvæger dobbelt Møblernes og Kaminens lækre Forgyldning, de rigt dekorede Paneler og det bløde Farveflor i Vinduernes Glasmalerier. Et Pust af frisk Renæssance slaar en i Møde, den mægtige, ødselt udsnittede Himmelseng, den ældste efter den i det oldnordiske Museum, er et Pragtstykke af gammel Billedskærer-kunst. Dens fint baldyrede Silketæpper svare til det øvrige fornemme Husgeraad, der er opstillet omkring i Stuen. Den anden aalborgske Stue er tarveligere, mørkere holdt, men ogsaa hyggelig og smagfuldt prydet. Loft og Vægge er her fuldkomment bevarede, saaledes som de fandtes i den gamle Kjøbmandsgaard i Aalborg, hvorfra begge disse Stuer er frelste.

Højest karakteristiske er ogsaa de to Stuer fra Samsø og Ingelstad i Skaane. Den første er en saakaldet Skorstensstue, som de endnu findes enkelte Steder paa Samsø. Den er opstillet og ordnet af en Samsinger, Billedskærer Bertel Olsen. Det aabne Ildsted og Maltkøllen paa den modsatte Væg, hvor Byggen tørredes, er begge opmurede af raa Sten, men i Stuen findes til yderligere Opvarmning en flyttelig Arne, en lav Trækasse med Ler i Bunden, hvori der lagdes Gløder fra Ovn. Det er en stor Stue med mange Møbler og talrige Bekvemmelighedsindretninger og et Myr af Brugsgjenstande anbragte rundt omkring. Stolpeskab, Højsæde og Langbord findes som i den midtsjællandske Stue, men det hele gjør Indtryk af større Forhold og mere Komfort. Sengestederne er Alkover; ved Siden af Skorstenen staar Kandebordet, et anseligt Møbel, der minder om vore Dages Buffet, med Skabe for neden til Opbevaring af Kogekar og Dækketøj og broget Opstilling af Tallerkener og Fade i gammelt Porcellæn paa Hylderne oven over. Ved Siden af Maltkøllen findes et rummeligt Vægskab, Husmoderens Madskab med Klap til at slaa ned, hvor hun kan staa og skære Maden. Vinduerne sidde højt oppe; derfor er der ogsaa i Væggen ud for Gammelmors Plads, hvor hun sidder med sin Rok, anbragt en kort Række enkelte Ruder, der danner et langt lavt Vindu, hvorfra Lyset falder hen over Tenen. I denne Vindueskarm, ved Siden af sig, har hun en flad Sten med indridset Solskive til Brug, naar hendes gamle Øjne ikke kan skjæle Viserne paa Sejerværket henne i Krogen ved Højsædet, og Tiden, til Husets Folk kommer hjem, falder hende lang. Trods de aabne Ildsteder er alt renligt og net som i en Nyboderstue, der er ligesom friskere Luft herinde, og Huset er nok ogsaa et halvt Sømandshjem at dømme efter Verset over Udgangsdøren:

O Lods, naar Du gaar ud,
Da tænk, Din Tjenereste er vigtig.
I hvad Du derfor gjør,
Vær ædru og forsigtig.

Paa Døren ved Siden af Højsædet, hvor en gudelig Billedbog med Messingbrillerne til Mærke ligger opslaaet foran paa Bordet, findes at læse:

I mit Hus Du ej bande maa
Men heller ud af Døren gaa.
Gud hører det i Himmerig
Og straffer baade Dig og mig.

Men over Indgangen til Pigernes Kammer staar der manende:

For sledske Kys og Favnetag
Tag Dig kun stedse vare;
Thi under dette falske Flag
De største Skjelmer fare.